

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ТРИДЕСЕТ И ДЕВЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
КОМИСИЯ ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

СТ А Н О В И Щ Е

ОТНОСНО: Определение на Конституционния съд от 8 май 2003 г., с приложено искане на 49 народни представители, с което Народното събрание е конституирано като страна по конституционно дело № 11 от 2003 г. за установяване противоконституционност на § 1 в частта му относно чл. 8, ал. 1, т. 1, § 23, § 24, т. 2 и § 27 от Закона за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси (обн. ДВ, бр. 119 от 2002 г.), както и за установяване на несъответствие на § 23, § 24, т. 2 и § 27 от същия закон с общопризнати норми на международното право и с международни договори, по които Република България е страна.

В изпълнение на разпореждане № 350-01-147/10.05.2003 г. на председателя на Народното събрание, Комисията по бюджет и финанси на свое заседание, проведено на 22 май 2003 г. разгледа искането на 49 народни представители и определението на Конституционния съд по дело № 11/2003 г. за установяване противоконституционност на § 1 в частта му относно чл. 8, ал. 1, т. 1, § 23, § 24, т. 2 и § 27 от Закона за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси (обн. ДВ, бр. 119 от 2002 г.), както и за установяване на несъответствие на § 23, § 24, т. 2 и § 27 от същия закон с общопризнати норми на международното право и с международни договори, по които Република България е страна и изразява следното становище:

1. По искането за установяване противоконституционност на § 1, в частта на чл. 8, ал. 1, т. 1

В искането се твърди, че с въведения с чл. 8, ал. 1, т. 1 от закона принцип за определяне на местните такси - възстановяване на пълните разходи, общините се лишават от възможността да спазят разпоредбата на чл. 60, ал. 1 от Конституцията, съгласно която таксите се заплащат съобразно доходите и имуществото на гражданите.

Комисията по бюджет и финанси след като разгледа искането в тази му част изразява следното становище:

С чл. 8, ал. 3 от закона се дава право на общинските съвети да определят размери на такси, които не възстановяват пълния размер на разходите, когато те решат, че това се налага за защита на обществения интерес.

С чл. 8, ал. 6 от закона се дава право на общинските съвети да освобождават отделни категории граждани изцяло или частично от заплащане на отделни видове такси по ред, определен с наредбата по чл. 9 от същия закон.

В предвид гореизложеното е несъстоятелно твърдението, че разпоредбата на чл. 8, ал. 1, т. 1 от закона противоречи на чл. 60, ал. 1 от Конституцията, тъй като с приетите текстове със закон – Закона за местните данъци и такси, чл. 8 е дадена възможност да се определят такси, които да са съобразени с доходите и имуществото на дължащите ги.

2. По искането за установяване противоконституционност на § 23 от Закона за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси, с който се отменят чл. 82 и чл. 83.

В искането се твърди, че с отмяната на чл. 82 и чл. 83 от Закона за местните данъци и такси, които уреждаха случаите, в които не се заплаща или се заплаща такса в намален размер за ползване на детски ясли, детски градини и др. държавата се отказва от ангажимента си да гарантира реалния достъп на лица в неравностойно положение до тази обществена услуга, както и от конституционното си задължение определено с чл. 47, ал. 4 от Конституцията за закрила децата на неизвестни родители, децата на загинали при производствени аварии и др.

Комисията по бюджет и финанси, след като разгледа искането в тази му част, изразява следното становище:

С отмяната на чл. 82 и чл. 83 не се нарушава разпоредбата на чл. 47, ал. 4 на Конституцията, а напротив, тъй като с разпоредбите на чл. 8, ал. 3 и ал. 6 се конкретизира механизма за осъществяване на особената закрила от страна на обществото чрез действията и решенията на избраните именно от това общество негови представителни органи - общинските съвети. В този смисъл не е налице и противоречие с посочените в искането международни актове.

3. По искането за установяване противоконституционност на § 24, т. 2 от ЗИДЗМДТ, с който се отменят ал. 2 и ал. 3 на чл. 84.

В искането се твърди, че с този параграф се отменят действалите досега облекчения при ползване на детски почивни лагери за определени категории деца, което противоречи на принцип

7, ал. 3 от Декларацията за правата на детето на ООН и чл. 31, ал. 1 от Конвенцията за правата на човека и е отказ на държавата от ангажимента ѝ да насърчава предоставянето на подходящи и равни възможности за отдих и отмора на децата.

Комисията по бюджет и финанси, след като разгледа искането в тази му част, изразява следното становище:

Твърденията за противоконституционност на § 24, т. 2 от ЗИДЗМДТ са неоснователни, тъй като по отношение на деца в неравностойно положение е предвиден особен ред на закрила – съгласно Закон за закрила на детето. Особеното е, че социалната функция и социалната закрила се осъществява чрез държавни, общински и обществени органи – Държавна агенция за закрила на детето, министъра на вътрешните работи и най-вече на дирекциите за социално подпомагане към общините, които са специализираните органи към общините за провеждане на политиката за закрила на децата. Именно те по силата на чл. 21 от Закона за закрила на детето подготвят и предоставят на общините многобройните списъци, изисквания, категоризация и предлагат на общините действията и финансирането за закрилата и грижите за децата в неравностойно положение. В предвид тази им функция, със Закона за местните данъци и такси е предоставено правото на общините чрез техните органи, определени със специален закон - дирекции за социално подпомагане, да осъществяват пряко и конкретно закрилата на детето, включително и чрез определяне на облекчения при ползването на детски почивни лагери от определени категории деца.

4. По искането за установяване противоконституционност на § 27 от ЗИДЗМДТ, с който се отменят ал. 2, 3, 4 и 5 на чл. 87.

В искането се твърди, че с отмяната на ал. 2, 3, 4 и 5 на чл. 87 от закона, които уреждаха размерите и случаите на освобождаване от такси на лица, обслужвани в системата на социални грижи, се нарушава правото на възрастните хора за социална закрила, съгласно нормата на чл. 23 от Европейската социална харта, а също е налице и отказ от страна на държавата от задълженията ѝ по чл. 30 от същата харта, чл. 9 и чл. 11, ал. 1 от Международния пакт за икономически, социални и културни права.

Комисията по бюджет и финанси, след като разгледа искането в тази му част, изразява следното становище:

Твърдението за противоконституционност е неоснователно. Общинските домове за социални грижи и др. форми на социални услуги изцяло се финансират от общинските бюджети и формирането на дължимата такса следва да отговаря на критериите

по чл. 8 от ЗМДТ. При това положение определянето на подходящите мерки за реализирането на социалната закрила на възрастните хора, включително и на обезпечаването им със средства, достатъчни да им осигурят прилично съществуване, здравеопазване и грижи, изисквани от тяхното състояние ще се регулира и финансира от общинските бюджети. В този смисъл отменените алинеи 2, 3, 4 и 5 на чл. 87 недопустимо въвеждаха намеса и липса на възможност за индивидуализирано обезпечаване на възрастните хора за всяка община поотделно и в зависимост от конкретните условия. Във всички посочени по-горе случаи държавата не само не се е дезинтересирала, а напротив предоставена е широката възможност на народните представители при обсъждане и приемане държавния бюджет на Република България, в това число и бюджетните взаимоотношения на общините с централния бюджет, да определят размера на държавната помощ за финансиране дейностите за закрила на децата и възрастните хора. Поради това не е налице нарушение на принципите, регламентирани в чл. 14 и чл. 47, ал. 4 от Конституцията.

Чрез отмяната на визираните текстове от закона се разширяват формите и възможностите на фискалната децентрализация и се предоставя пълната възможност за осъществяване на принципите на социална справедливост и солидарност в обществото от пряко избраните от това общество негови органи – общинските съвети към общините и съответното гарантиране на финансовите възможности за осъществяване на техните функции от Народното събрание. В този смисъл, извършените промени не противоречат на духа и буквата на Конституцията, а с тях се разширяват възможностите на държавата и обществото да осъществяват функциите по закрила на децата и семейството, както и на социално слабите членове на обществото, чрез органите пряко избрани от това общество - общински съвети, общини и народни представители.

Съгласно чл. 2, ал. 1 от Конституцията Република България е единна държава с местно самоуправление.

Конституцията урежда местното самоуправление като форма на децентрализация на държавната власт с цел повишаване ролята на самоуправляващите се общности при решаване на въпроси от местно значение.

От принципите на местното самоуправление и от самостоятелността на бюджета на общината произтича и изискването за съществуването на собствени финансови източници. Важен собствен източник са местните данъци и такси. Тяхното установяване, включително и определянето на размера на местните

данъци, може да стане само със закон съгласно чл. 84, т. 3 от Конституцията. Общинският съвет обаче може да определя размерите на местните такси и това е направено с измененията в Закона за местните данъци и такси. В този смисъл Конституционният съд на Република България вече се е произнесъл с решение № 9/21.09.2000 г. по к.д. № 6/2000 г.

Освен това чл. 60, ал. 2 от Конституцията регламентира, че данъчни облекчения и утежнения се установяват само със закон, но не и такива за такси.

В предвид гореизложеното Комисията по бюджет и финанси изразява становище, подкрепено с 9 гласа “За” и 3 – “Против”, че искането на групата народни представители е неоснователно, поради което следва да бъде отхвърлено от уважаемия Конституционен съд.

София, 22 май 2003 г.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ:**

ИВАН ИСКРОВ

